وعده وزارت صنعت برای تکمیل خودروهای ناقص عملی نشد

در شرایطی که مسؤولان وزارت صنعت طی ماه‌های اخیر از برنامه‌ریزی برای تکمیل خودروهای ناقص کف‌کارخانه‌های خودروسازی خبر داده و به مشتریانی که ماه‌ها یا یکی دو سال است برای تحویل خودروی خود انتظار می‌کشند، وعده تکمیل و تحویل خودرو تا شهریور سال جاری را داده بودند اما شرکت‌های خودروساز همچنان با انباشت خودروهای ناقص روبه‌رو هستند.

در این خصوص جلسات مختلفی برای تکمیل خودروهای ناقص توسط مسؤولان وزارت صنعت و مدیران خودروساز برگزار و قرار شد قطعات ناقصی از طرق مختلف به‌ویژه تولید داخل تأمین شوند به‌طوری که به گفته معاون وقت وزیر صنعت خودروهای ناقص طی یك ماه و نیم یعنی نهایتاً تا ابتدای شهریور تکمیل شوند. این وعده عملی نشد و حالا هم که معاون وزیر خود به‌عنوان مدیرعامل ایران‌خودرو منصوب شده همچنان رسوب خودروهای ناقص در کارخانه‌ها پابرجاست./فارس





آمارها از افزایش جمعیت بیکار دارای درآمد حکایت می‌کند؛ این تناقض چگونه شکل گرفته است؟

پدیده بیکارانِ صاحب درآمد

محمدحسین علی‌اکبری
امین محمودی
اقتصاد

جمعیت فعال و جمعیت غیرفعال دو شاخص مهم بازار کار هستند که نرخ بیکاری و نسبت اشتغال نیز متأثر از این دو شاخص مهم تغییر می‌کنند، شاخص جمعیت فعال به مجموعه گروه بیکاران و شاغلان اطلاق می‌شود، یعنی تمام جمعیت سه میلیون نفری بیکار و حدود ۲۴ میلیون نفری شاغل کشور تحت عنوان جمعیت فعال شناخته می‌شوند.

جمعیت غیرفعال نیز به گروهی از جامعه گفته می‌شود که نه شاغل هستند و نه تمایلی برای ورود به بازار کار دارند. دانشجویان و افراد در حال آموزش، زنان خانه‌دار و افراد دارای درآمد از محل‌های غیرکاری، بخش مهمی از جمعیت غیرفعال را به خود اختصاص می‌دهند.

در بررسی وضعیت بازار هر کشوری، افزایش جمعیت فعال (گروه بیکاران یا شاغلان) حتی اگر این رشد به جمعیت بیکار کشور اضافه کند، یك سیگنال مثبت به اقتصاد است، چراکه رشد جمعیت فعال نشان‌دهنده تمایل افراد برای ورود به بازار کار و افزایش اشتغال در کشور است.

در مقابل، افزایش جمعیت غیرفعال به معنای کاهش تمایل افراد برای ورود به بازار کار است. به عبارتی رشد جمعیت این گروه از جامعه نشان می‌دهد میزان تمایل به فعالیت‌های اقتصادی و شاغل شدن در کشور کم شده است.

برآیند آخرین آمار از وضعیت جمعیت فعال و غیرفعال نشان می‌دهد، به رغم رشد جمعیت فعال طی چند سال اخیر اما در سال گذشته ۴۶۴ هزار نفر به جمعیت غیرفعال کشور اضافه شد. جمعیت غیرفعال کشور که در سال ۹۶ تعداد ۳۹ میلیون و ۳۳۷ هزار نفر بود، در سال ۹۷ به ۳۹ میلیون و ۸۰۱ هزار نفر افزایش یافت. البته در سال گذشته به جمعیت فعال کشور نیز ۴۸۵ هزار نفر افزوده شده است، اما سیاست‌گذاری بازار کار باید به گونه‌ای باشد که جمعیت غیرفعال کشور روند کاهشی داشته باشد، بیشتر جمعیت غیرفعال کشور را زنان خانه‌دار تشکیل می‌دهند و بخشی از افراد این گروه را افراد محصل در برمی‌گیرند.

اما بخشی از افراد در گروه جمعیت غیرفعال، هرچند در گروه شاغلان قرار ندارند، اما دارای درآمد هستند. این گروه از افراد تحت عنوان «افراد دارای درآمد بدون کار» شناخته می‌شوند. آمار بیش از یك دهه اخیر از سال ۱۳۸۴ نشان می‌دهد جمعیت افراد دارای درآمد بدون شغل از سه میلیون و ۲۶ هزار نفر در سال ۸۴ به پنج میلیون و ۱۱۲ هزار نفر در سال ۹۶ رسیده که حاکی از رشد دو میلیون و ۸۶ هزار نفری است.

افزایش قابل توجه «جمعیت دارای درآمد بدون شغل» یکی از پدیده‌های بازار کشور در سال‌های اخیر است و مقوله‌ای قابل تأمل برای بازار کار محسوب می‌شود، به همین دلیل جام جم در گفت‌وگو با کارشناسان اقتصادی به آن پرداخته است.

عمده درآمد این افراد دلالی است



جمشید پژویان، استاد دانشگاه در خصوص افزایش قابل توجه «جمعیت دارای درآمد بدون شغل» در کشور گفت: اگر فرض را بر درستی گزارش ارائه شده مرکز آمار ایران بگذاریم باید عرض کنم که این افراد کسانی هستند که با تلفن همراه در منزل خود کالایی را خریداری و بعد از اندکی آن را به فروش می‌رسانند.

وی افزود: این افراد عموما خود را بدون شغل اعلام می‌کنند، درنتیجه بدون این‌که نقشی در تولید داشته باشد صاحب درآمدهای هنگفتی می‌شوند و این در حالی است که باید این درآمدها در راستای تجارت و جابه‌جایی کالا به دست آید.

این کارشناس مسائل اقتصادی یادآور شد: از مصادیق دیگر این‌گونه افراد می‌توان به کسانی اشاره داشت که در بانك‌ها حساب داشته و از سودهای میلیونی آن بهره‌مند می‌شود، بنابراین نمی‌توان به آمار مرکز آمار استناد کرد چون این افراد به خاطر نپرداختن مالیات، از گفتن درآمدهای خود در زمان سرشماری ممانعت می‌کنند.

پژویان اظهار کرد: با این حال این امر به لحاظ اقتصادی وقتی در تخصیص بودجه‌ها اشتباهی صورت گیرد یا مکانیسم بازار از شرایط رقابت دور شود، امر خلافی است و افراد بدون نقش داشتن در ارائه خدمات و تولید می‌توانند از طریق انحصاری و نفوذی که دارند به درآمدی مشروع برسند. برعکس کسانی که کالایی را وارد و آن را به بازار عرضه یا در داخل کشور تولید می‌کنند نقش مثبتی در اقتصاد کشور دارند.

درآمد بدون شغل را با مالیات کنترل کنند



مهدی طغیانی، استاد دانشگاه درخصوص افزایش قابل توجه «جمعیت دارای درآمد بدون شغل» در کشور گفت: درآمد بدون اشتغال لزوما به معنی بیکار بودن افراد نیست و این‌که آنها با یارانه و کمك دولتی زندگی می‌کنند، البته در سراسر جهان افرادی هستند که باکمك‌های دولت (به خاطر مشکلاتی از جمله ازکارافتادگی) به زندگی خود ادامه می‌دهند اما در ایران درآمدهای بدون شغل می‌توانند به دلایلی از جمله اجاره دادن ساختمان و ملك، سود بانکی حساب‌های پس‌انداز، سرمایه‌گذاری در بورس یا دادن پول به افراد در مقابل انجام یك کار به صورت توافقی و شریکی باشد.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا این پدیده به لحاظ اقتصادی و رفاهی برای جامعه‌ای پسندیده است یا خیر، افزود: به‌زعم بنده بستگی به نوع کار دارد، چون اگر درآمد از محل مستمری‌بگیری و بیمه بیکاری و ازکارافتادگی یا از محل سرمایه‌گذاری‌های غیرمولد باشد طبیعتا به لحاظ اقتصادی امر مثبتی تلقی نمی‌شود، لکن همه مصادیق منفی نبوده و درآمدهای بالا و غیرمولد را تمام کشورهای جهان با اتخاذ پایه‌های مالیاتی جدید همچون مالیات بر عایدی سرمایه تعدیل می‌کنند.



غیر مولد و غیر مفید



فتحا... تاری، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی گفت: آمارهایی که مرکز آمار ارائه می‌کند نشات گرفته از مستندات و قوانین بین المللی و برخی قوانین داخلی است که اگر یک نفر یک ساعت در هفته کار کند شاغل محسوب می‌شود.

وی افزود: اگر این پایه در کشورهای دیگر گذاشته شده شاید در آن کشورها آنقدر ارزش پول بالاست که با دو ساعت کار در هفته یک فرد می تواند نیاز خوراک خود را رفع کند اما در ایران قطعا افراد نمی توانند با اینگونه درآمدها زندگی کنند.

تاری با بیان اینکه در آمارهای ایران سرباز شاغل محسوب می‌شود تاکید کرد: علاوه بر به حساب آوردن سرباز به عنوان شاغل برای دانشجویان هیچ رده ای در نظر نمی‌گیرند که در بخش بیکاران قرار دهند و اخیرا هم موضوعی مطرح شده تحت عنوان افرادی که درآمد دارند اما صاحب شغل نیستند.

این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه وقتی درآمد کل جامعه افزایش می‌یابد رفاه رشد می‌کند تصریح کرد: افرادی که دارای درآمد هستند اما شغل ندارند قطعا برای اقتصاد جامعه مفید نیستند و اغلب در شغل های کاذب فعالیت دارند.

عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی با اشاره به اینکه فعالیت افرادی که دارای درآمد و فاقد شغل هستند با ابهام همراه است گفت: در ساده ترین حالت شاید افراد دارای چندین مسکن باشند که با اجاره درآمد کسب می‌کنند که این درآمد به دلیل ضعف قانونی است. اگر دولت طرح های مالیاتی برای بیش از مصرف مورد نیاز خانوار در نظر می گرفت این پدیده به وجود نمی‌آمد و اینگونه درآمدهای غیر مولد و غیر مفید برای اقتصاد شکل نمی گرفت.

نشانه خوبی برای اقتصاد کشور نیست



حسین درودیان، کارشناس اقتصادی درخصوص افزایش قابل توجه «جمعیت دارای درآمد بدون شغل» در کشور گفت: به‌طور کلی درآمد بدون شغل مربوط به یك سری از افراد و طبقات است؛ به این ترتیب که طبقه نیروی کار از طریق خدمات‌دهی درآمد کسب می‌کنند ولی این افراد از درآمد دارایی‌های حقیقی خود (اجاره دادن خانه، ماشین، ابزار تولید) بهره‌مند می‌شوند.

وی افزود: از مصادیق این آمار می‌توان به کسانی اشاره کرد که از سود سهام یا حساب بانکی خود برخوردار می‌شوند یا اوراق قرضه دولتی در اختیار دارند یا از طرف دیگر بازنشستگان نیز در ذیل افراد دارای درآمد بدون شغل تلقی می‌شوند. این کارشناس مسائل اقتصادی درخصوص جنبه اقتصادی این امر نیز یادآور شد: طبیعتا بالا بودن این میزان نشانه خوبی برای اقتصاد کشور تلقی نمی‌شود؛ چون افراد باید کار کنند تا این دارایی را به‌دست بیاورند ولی درمجموع وجود این اتفاق در اقتصاد کشور طبیعی به نظر می‌رسد.

از این افراد باید مالیات گرفته شود



فرشید شکرخدایی، کارشناس اقتصادی درخصوص افزایش قابل توجه «جمعیت دارای درآمد بدون شغل» در کشور گفت: اکثر افرادی که ذیل این آمار قرار گرفته‌اند به کار واسطه‌گری (مثل دلارفروشان) مشغول هستند، به‌طوری که این افراد بدون اجاره خانه یا مغازه‌ای هم کالا خریداری می‌کنند و هم آن را در کسری از ثانیه به فروش می‌رسانند.

وی افزود: وقتی که فردی در مغازه یا دفتری به امر تجارت می‌پردازد، طبیعتا مالیات خود را هم پرداخت می‌کند ولی این افراد هرگز مالیات پرداخت نمی‌کنند و خود را بدون شغل معرفی می‌کنند و این اشخاص در زمینه املاك بسیار فعال هستند.

این کارشناس مسائل اقتصادی تصریح کرد: بنابراین به لحاظ شفافیت و مالیاتی امر بدی برای اقتصاد کشور محسوب می‌شوند و این در حالی است که باید هزینه‌های عمومی یك جامعه را همه افراد جامعه بپردازند نه این‌که این افراد از این امر مستثنا شوند.

احتمال ورود پول های کثیف به اقتصاد



حسن خوشپور، کارشناس اقتصادی گفت: افرادی که دارای درآمد و فاقد شغل هستند یا شغل غیر رسمی دارند یا شغلشان در فهرست مشاغلی که مرکز آمار در نظر دارد قرار نگرفته است.

معاون سابق سازمان برنامه و بودجه کشور با بیان این‌که مرکز آمار ایران باید اعلام کند از چه روشی تشخیص دادند که این افراد دارای درآمد و فاقد شغل هستند تاکید کرد: احتمال دارد افرادی که دارای درآمد و فاقد شغل هستند املاکی از طریق میراث گذشتگان به دست آورده باشند و افراد با اجاره آنها کسب درآمد می‌کنند اما آنچه به واقعیت نزدیک است به دست آوردن این پول از فعالیت‌های دلالی خواهد بود.

خوشپور با اشاره به اینکه ممکن است درآمدی که به دست می آید برای اقتصاد ایران مفید باشد گفت: افرادی که از بخش اجاره املاک درآمد کسب می‌کنند یک ارزش افزوده برای اقتصاد ایران دارند و نیاز یک خانواده را برای تهیه مسکن رفع کرده‌اند. در همین حال مواردی هم وجود دارد که احتمال دارد این پول از فعالیت‌های سوداگری به دست بیاید که برای اقتصاد مضر است.

وی در مورد اینکه ممکن است بخشی از این درآمدها پول های کثیفی باشد که به صورت قطره چکانی وارد اقتصاد می‌شود گفت: هر چند ورود پول های کثیف به اقتصاد از این طریق محتمل است اما نمی‌توان در این زمینه نظر قطعی اظهار کرد. همچنین مرکز آمار ایران به عنوان یک نهاد رسمی این درآمد را شناسایی کرده و مسائل مرتبط با پولشویی از جمله مواردی نیست که اطلاعات آن به راحتی افشا شود.

رنج اقتصاد از نبود یک قانون



آلبرت بغزیان، استاد اقتصاد دانشگاه تهران به جام جم گفت: آماری که اخیرا مرکز آمار از تعداد افراد دارای درآمد و فاقد شغل اعلام کرده بیانگر این است که افراد زیادی در بخش واسطه‌گری فعالیت می کنند که ناشی از نبود و اجرا نشدن قانون خوبی به نام مالیات بر عایدی سرمایه یا مسکن است.

وی افزود: اگر کسی چندین واحد مسکونی در اختیار دارد و از اجاره آنها درآمد کسب می‌کند باید طبق رقم قرارداد مالیاتی برای آن لحاظ شود اما به دلیل اینکه برخی متولیان دستگاه های اجرایی از نبود آن منتفع هستند از اجرای آن جلوگیری می‌کنند.

بغزیان ادامه داد: این قانون باید در مورد خودرو نیز اجرا شود و کالاهای سرمایه ای که خریداری می شوند و در مدت کوتاهی به فروش می رسند باید مشمول مالیات شوند.

این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه درآمدهای مالیاتی به راحتی جایگزین درآمدهای نفتی می‌شوند گفت: اجرای قانون مالیات بر عایدی سرمایه به صورت مستقیم و غیر مستقیم افراد را درگیر می‌کند. اکنون همه کارمندان دولت قبل از دریافت حقوق مالیاتشان کسر می شود اما برخی مشاغل واسطه گر که مختصات دقیقی هم برای فعالیت ندارند و اغلب کارشان تلفنی است بدون پرداخت مالیات درآمد زیادی را کسب می‌کنند.

اخیرا مرکز آمار ایران گزارش داده ۴ میلیون و ۴۸۰ هزار نفر از جمعیت شاغل کشور دارای درآمد و فاقد شغل هستند

نبض اقتصاد

یارانه‌ها پنجشنبه واریز می‌شود؛ برخی ۲ یارانه می‌گیرند

یارانه مهرماه ساعت ۲۴ روز پنجشنبه به حساب سرپرستان خانوار واریز می‌شود، این در حالی است که یارانه افرادی که به دلیل عدم تکمیل حساب بانکی در شهریورماه پرداخت نشده بود نیز به همراه یارانه مهر پرداخت خواهد شد.

به گزارش ایسنا، طبق اعلام سازمان هدفمندی یارانه‌ها یکصد و چهارمین مرحله از پرداخت یارانه‌های نقدی پنجشنبه (۲۵ مهرماه) انجام خواهد شد. همراه با پرداخت یارانه نقدی مهرماه وضعیت کسانی که در شهریورماه به‌دلیلی خارج از حذف پردرآمدها، یارانه نگرفته بودند نیز مشخص می‌شود.

ماجرا از این قرار است که در شهریور حذف یارانه نقدی بر اساس قانون بودجه امسال برای سه دهك بالای درآمدی آغاز شد و وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی اعلام کرد در مرحله اول حذف یارانه نقدی ۱۶۳ هزار خانوار را که حدود ۷۰۰ هزار نفر هستند به سازمان هدفمندی اعلام کرده و یارانه آنها پرداخت نشده است.

اما در کنار این ۱۶۳ هزار خانوار یارانه تعداد دیگری واریز نشد که در بین آنها افراد نیازمندی وجود داشتند و نسبت به این موضوع اعتراض کردند.

آنچه سازمان هدفمندی یارانه‌ها در این باره اعلام کرد از این حکایت داشت که عدم واریز به دلیل تکمیل نبودن اطلاعات بانکی و حساب آنها بوده است؛ به‌طوری‌که اگر قرار بر تغییر سرپرست خانوار به هر دلیلی ازجمله فوت و بدسرپرستی باشد باید افراد به بانك مراجعه کرده و تغییر حساب دهند. بر این اساس در شهریور برخی خانوارها در زمان مشخص تغییر حساب نداده و فرآیند آن انجام‌نشده است که یارانه به حسابشان واریز شود. ازاین‌رو یارانه برای آنها به دلیل مشخص نبودن وضعیت حساب واریز نشده و از مهرماه مجدداً دریافت خواهند کرد.

تنزل ۱۰ پله‌ای شاخص رقابت‌پذیری ایران

معاون اقتصادی وزارت اقتصاد گفت: شاخص رقابت‌پذیری ایران تنزل ده پله‌ای داشته و به رتبه ۹۹ در بین ۱۴۱ کشور رسیده است.

به گزارش فارس، محمدعلی دهقان‌دهنوی در نشست خبری با ارائه گزارشی از اقدامات صورت گرفته پیرامون بهبود محیط کسب‌وکار گفت: سال گذشته سال سختی برای اقتصاد ایران بود و در این سال نوسانات و تلاطم‌هایی داشتیم که باعث شد شرایط اقتصادی کشور مناسب نباشد.

معاون اقتصادی وزارت اقتصاد اظهار کرد: در این فضا توانمندی فعالان اقتصادی کاهش می‌یابد و در شاخص‌های جهانی نیز ده رتبه جایگاه کشور تنزل کرد و به رتبه ۹۹ در بین ۱۴۱کشور رسید.

دهقان دهنوی ادامه داد: بررسی‌ها با جمع‌آوری اطلاعات از بخش خصوصی صورت می‌گیرد و فعالان این حوزه پاسخ‌هایی دادند که نشان داد کارها با سختی بیشتری همراه شده و رتبه جهانی کشور تنزل پیدا کرد. از سویی نیز دستگاه‌های متولی در این بخش اقدامات موثری نداشتند و برخی نیز توسط بانك جهانی مورد پذیرش قرار نگرفت. مجموع اینها شرایط خوبی را در سال گذشته رقم نزد، ولی در سال ۹۸ روندها تغییر یافت. وی تاکید کرد: گزارش اخیر بخش خصوصی در این زمینه نشان داد که فضای کسب‌وکار در بهار ۹۸ به ۶/۱۷ و در تابستان به ۶/۰۷ بهبود یافت. فضا به سمت مطلوب‌تر شدن پیش می‌رود ولی هنوز به شرایط مناسب نرسیده‌ایم.

دولت مجوز الحاق به پالرمو را دریافت نکرده است

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام در واکنش به پایان مهلت یک‌ساله بررسی لایحه الحاق ایران به کنوانسیون پالرمو در مجمع تاکید کرد: با پایان زمان قانونی، دولت مجوز الحاق به کنوانسیون پالرمو را دریافت نکرده است.

به گزارش فارس، محسن رضایی دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام با انتشار توییتی، نوشت: «لایحه الحاق به کنوانسیون پالرمو، پیش از این به دلیل مغایرت با سیاست‌های کلی نظام(بند۲ اصل۱۱۰) در هیات‌عالی نظارت رد شد. بنابراین طبق مقررات ابلاغی رهبر انقلاب، شورای نگهبان، لایحه را مغایر اصل ۱۱۰ دانست. با پایان زمان قانونی، دولت مجوز الحاق به پالرمو را دریافت نکرده است.»